

SORU SETİ 03

İÇSEL BÜYÜME MODELLERİ

Problem 1 [Soru 3.4, Romer (1994)] Kısım 3.3'de analiz edilen ekonomiyi düşününüz (*Ar-Ge modeli, sermaye içeren biçim*) ve varsayınız ki $\theta + \beta < 1$ ve $n > 0$ olsun. Ayrıca farzediniz ki ekonomi kendi dengeli büyüme patikasında yol almaktadır. Aşağıdaki değişimlerin, değişim olduğu anda, $\dot{g}_A = 0$ ve $\dot{g}_K = 0$ doğrularını ve ekonominin pozisyonunu (g_A, g_K) uzayında nasıl etkileyeceğini anlatınız.

- n 'deki bir değişim.
- a_K 'daki bir değişim.
- θ 'daki bir değişim.

Problem 2 [Soru 3.5, Romer (1994)] Kısım 3.3'de analiz edilen ekonomiyi düşününüz (*Ar-Ge modeli, sermaye içeren biçim*) ve varsayınız ki $\theta + \beta < 1$ ve $n > 0$ olsun. Farzediniz ki ekonomi kendi dengeli büyüme patikasındayken s 'de kalıcı bir artış meydana gelmektedir.

- Eğer bir etkisi varsa, s 'deki değişim $\dot{g}_A = 0$ ve $\dot{g}_K = 0$ doğrularını nasıl etkiler? Eğer bir etkisi varsa, bu değişimin, değişim olduğu anda (g_A, g_K) uzayında ekonominin pozisyonunu nasıl etkileyeceğini anlatınız
- s 'deki değişimden sonra g_A ve g_K 'nın dinamikleri nelerdir? İşgücü başına çıktınının logaritmasının izleyeceği patikayı çiziniz.
- Sezgisel olarak, s 'deki değişimin etkisini Solow modelindeki etkisi ile kıyaslayınız nasıl bir değerlendirmede bulunursunuz?

Problem 3 [Soru 3.7, Romer (1994)] *Yaparak-öğrenme*. Varsayalım ki çıktı, denklem (3.24)'deki gibi $Y(t) = K(t)^\alpha [A(t)L(t)]^{1-\alpha}$ şeklindedir, yani L sabit ve 1'e eşit olarak verilmiştir, $\dot{K}(t) = sY(t)$ şeklindedir ve bilgi birikimi ise çıktı üretiminin bir yan ürünü olarak meydana gelmektedir: $\dot{A}(t) = BY(t)$.

- $A(t)$, $K(t)$ ve parametreler cinsinden $g_A(t)$ ve $g_K(t)$ ifadelerini elde ediniz.

- (b) (g_A, g_K) uzayında $\dot{g}_A = 0$ ve $\dot{g}_K = 0$ doğrularını çiziniz.
- (c) Ekonomi dengeli büyüme patikasına yakınsamakta mıdır? Eğer öyleyse, dengeli büyüme patikasında K , A ve Y 'nin büyüme oranları nedir?
- (d) s 'de bir artış olması, uzun dönem büyümeyi nasıl etkileyecektir?

Problem 4 [Soru 3.15, Romer (1994)] Fiziksel ve beşeri sermaye (insan sermayesi) içeren aşağıdaki model verilsin.

$$Y(t) = [(1 - a_K)K(t)]^\alpha [(1 - a_H)H(t)]^{1-\alpha}, \quad 0 < \alpha < 1, 0 < a_K < 1, 0 < a_H < 1$$

$$\dot{K}(t) = sY(t) - \delta_K K(t)$$

$$\dot{H}(t) = B[a_K K(t)]^\gamma [a_H H(t)]^\phi [A(t)L(t)]^{1-\gamma-\phi} - \delta_H H(t), \quad \gamma > 0, \phi > 0, \gamma + \phi < 1$$

$$\dot{L}(t) = nL(t)$$

$$\dot{A}(t) = gA(t)$$

Burada a_K ve a_H , fiziksel ve beşeri sermayenin eğitim sektöründe kullanılan oranlarıdır. Bu model beşeri sermayenin kendi sektöründe kendi üretim fonksiyonu ile üretildiğini varsaymaktadır. İnsanlar eğitilmeden, nihai mal üretiminde girdi olarak kullanılamamaktadırlar; yalnızca eğitildikleri zaman çıktı için girdi olarak kullanılabilirler. Benzer şekilde, bilgi (A) de nihai mal üretiminde doğrudan girdi olarak kullanılamamakta; yalnızca öğrencilere transfer edilebilen bir özellik olarak işe yaramaktadırlar.

- (a) $k = K / AL$ ve $h = H / AL$ olarak tanımlansın. $\dot{k}$ ve $\dot{h}$ 'nin denklemlerini türetiniz.
- (b) $\dot{k} = 0$ olacak şekilde h ve k bileşimlerini gösteren bir denklem bulunuz. Bu denklemi (h, k) uzayında çiziniz. Aynı işlemi $\dot{h} = 0$ için de yapınız.
- (c) Bu ekonominin dengeli büyüme patikası var mıdır? Eğer varsa, birtane (biricik) midir? Kararlı mıdır? Dengeli büyüme patikasında; kişi başına çıktının, kişi başına fiziksel ve beşeri sermayenin büyüme oranları nelerdir?
- (d) Varsayalım ki bu ekonomi başlangıç olarak dengeli büyüme patikasında olsun ve s 'de kalıcı bir artış gerçekleşsin. Bu değişim zaman içindeki kişi başına çıktı patikasını nasıl etkiler?